

2022/2059(INI)

1.3.2023

ADVIES

van de Commissie visserij

aan de Commissie regionale ontwikkeling

inzake de rol van het cohesiebeleid bij de aanpak van multidimensionale
milieu-uitdagingen in het Middellandse Zeegebied
(2022/2059(INI))

Rapporteur voor advies: Nora Mebarek

PA_NonLeg

SUGGESTIES

De Commissie visserij verzoekt de bevoegde Commissie regionale ontwikkeling onderstaande suggesties in haar ontwerp-resolutie op te nemen:

- gezien zijn resolutie van 3 mei 2022 getiteld “Naar een duurzame blauwe economie in de EU: de rol van de visserij- en de aquacultuursector”¹,
  - gezien zijn resolutie van 6 oktober 2021 over herstel van de visbestanden in de Middellandse Zee: evaluatie en volgende stappen²,
  - gezien zijn resolutie van 9 juni 2021 over de EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030: de natuur terug in ons leven brengen³,
  - gezien het advies van het Europees Comité van de Regio’s van 11 oktober 2022 getiteld “Een macroregionale strategie in het Middellandse Zeegebied”⁴,
  - gezien het rapport van de Voedsel- en Landbouworganisatie van de VN (FAO) over de staat van de visserij in de Middellandse Zee en de Zwarte Zee van 2022,
  - gezien de ministeriële verklaring MedFish4Ever die op 30 maart 2017 in Valletta (Malta) werd goedgekeurd door ministeriële vertegenwoordigers van de kuststaten in het Middellandse Zeegebied,
  - gezien Richtlijn 2014/89/EU van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 tot vaststelling van een kader voor maritieme ruimtelijke planning⁵,
  - gezien het regionale actieplan van de Algemene Visserijcommissie voor de Middellandse Zee voor kleinschalige visserij in de Middellandse Zee en de Zwarte Zee,
  - gezien het Verdrag van Barcelona inzake de bescherming van het mariene milieu en de kustgebieden van de Middellandse Zee,
- A. overwegende dat de Middellandse Zee volgens het regionale activiteitencentrum voor speciale beschermde gebieden (Regional Activity Centre for Specially Protected Areas, SPA/RAC) een van de belangrijkste reservoirs van mariene en kustbiodiversiteit is, met 28 % van de endemische soorten, en 7,5 % van ‘s werelds mariene fauna en 18 % van zijn mariene flora;
- B. overwegende dat het Middellandse Zeegebied meer dan 150 miljoen inwoners telt, en talrijke visserijgemeenschappen; overwegende dat 84 % van de vissersvloot kleinschalig en ambachtelijk is; overwegende dat de visserijsector goed is voor één miljoen directe en indirecte banen;

---

¹ [PB C 465 van 6.12.2022, blz. 2.](#)

² [PB C 132 van 24.3.2022, blz. 56.](#)

³ [PB C 67 van 8.2.2022, blz. 25.](#)

⁴ <https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/CYZ3CSFTTJZN-161561581-7340/download>.

⁵ [PB L 257 van 28.8.2014, blz. 135.](#)

- C. overwegende dat de Commissie in haar biodiversiteitsstrategie voor 2030 heeft voorgesteld om ten minste 30 % van het zeegebied in de EU te beschermen; overwegende dat volgens het Mediterranean Protected Areas Network 8,33 % van de Middellandse Zee momenteel een beschermde status geniet;
- D. overwegende dat de opwarming van het Middellandse Zeegebied 20 % sneller verloopt dan het mondiale gemiddelde, en dat het aantal mariene hittegolven sinds de jaren tachtig van de twintigste eeuw is verdubbeld; overwegende dat dit er volgens ramingen van het netwerk van mediterrane deskundigen op het gebied van klimaatverandering en milieuverandering toe zou kunnen leiden dat tot de helft van de lokale commerciële visbestanden en ongewervelde zeedieren tegen 2050 uitsterft;
- E. overwegende dat in het recentste, in 2022 gepubliceerde verslag van de Algemene Visserijcommissie voor de Middellandse Zee (GFCM) over de toestand van de visserij in de Middellandse Zee en de Zwarte Zee staat dat het aandeel overbeviste bestanden sinds 2012 met 10 % is gedaald en dat de visserijdruk de afgelopen tien jaar met gemiddeld 21 % is afgenomen; overwegende dat de gevolgen van deze vermindering zichtbaar beginnen te worden in de toegenomen biomassa van sommige bestanden;
- F. overwegende dat marien zwerfvuil in de Middellandse Zee een groot probleem is, met een recordconcentratie aan microplastics van 1,25 miljoen fragmenten per km² bereikt, en overwegende dat de Middellandse Zee hiermee een van de meest vervuilde zeeën ter wereld is; overwegende dat de visserij deze situatie in de hand werkt en er tegelijk ook onder lijdt;
- G. overwegende dat een geïntegreerde en duurzaam beheerde strategie voor de blauwe economie, die activiteiten zoals scheepvaart, passagiersvervoer over zee, visserij, energieopwekking, havens, scheepswerven, kusttoerisme en aquacultuur op het land samenbrengt, het potentieel heeft om de multidimensionale milieu-uitdagingen aan te pakken waarmee het Middellandse Zeegebied wordt geconfronteerd, fatsoenlijke banen te bieden en het levensonderhoud van lokale gemeenschappen veilig te stellen, bij te dragen tot de voedselzekerheid en de groene transitie van het bredere Middellandse Zeegebied te ondersteunen;
- H. overwegende dat een dergelijke strategie een adequaat maritiem bestuur op meerdere niveaus vereist, zodat landen en regio's rond de Middellandse Zee hun maatregelen kunnen coördineren, op een doeltreffender manier beleidsinstrumenten kunnen ontwikkelen en financiering en financieringsinstrumenten maximaal kunnen benutten;
- I. overwegende dat de cohesiefondsen activiteiten moeten ondersteunen die beantwoorden aan de klimaat- en milieunormen en -prioriteiten van de Unie en geen ernstige afbreuk doen aan de milieudoelstellingen, zoals verankerd in de horizontale beginselen van de verordening gemeenschappelijke bepalingen⁶;

---

⁶ Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds Plus, het Cohesiefonds, het Fonds voor een rechtvaardige transitie en het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur en de financiële regels voor die fondsen en voor het Fonds voor asiel, migratie en integratie, het Fonds voor interne veiligheid en het Instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid, [PB L 231 van 30.6.2021, blz. 159](#).

- J. overwegende dat de lidstaten een ecosysteemgerichte aanpak moeten hanteren voor maritieme ruimtelijke ordening, met inbegrip van een degelijke strategische milieubeoordeling waarin rekening wordt gehouden met de cumulatieve impact van alle maritieme activiteiten, de klimaatverandering, het voorzorgsbeginsel, gevoeligheidskaarten en de actieve betrokkenheid van belanghebbenden, in overeenstemming met de klimaat- en biodiversiteitsdoelstellingen van de Europese Green Deal;
- K. overwegende dat toegenomen vervuiling door menselijke activiteiten, aantasting van habitats, de introductie van uitheemse soorten, overbevissing en de impact van door het klimaat veroorzaakte veranderingen op het mariene milieu en ecosystemen de duurzaamheid van de visserij in de Middellandse Zee in gevaar dreigen te brengen;
- L. overwegende dat het verstrekken van socialezekerheidsuitkeringen aan vissers, met name in de kleinschalige visserij, van cruciaal belang is om de veerkracht van de sector en de overgang naar een duurzamere visserij te waarborgen;
1. wijst erop dat het percentage overbeviste visbestanden volgens het verslag van de Algemene Visserijcommissie voor de Middellandse Zee (GFCM) van 2022 over de staat van de visserij in de Middellandse Zee en de Zwarte Zee is gedaald van 88 % in 2014 tot 73 % in 2020; blijft zich niettemin zorgen maken over deze trage vooruitgang voor wat overbevissing in de Middellandse Zee betreft;
  2. benadrukt dat factoren die druk uitoefenen op de visbestanden in de Middellandse Zee en de mariene biodiversiteit, ook andere door de mens veroorzaakte problemen inhouden, zoals plasticvervuiling, verspreiding van brandstof, habitatverlies, scheepvaartverkeer en klimaatverandering en de proliferatie van invasieve uitheemse soorten; vreest dat de verwachte verdere achteruitgang van het mariene milieu in de Middellandse Zee nog grotere negatieve gevolgen zal hebben voor kust- en visserijgemeenschappen en de toekomstige duurzame ontwikkeling van de hele EU zal belemmeren; dringt aan op de invoering van een coherente beleidsoverschrijdende aanpak, in overeenstemming met de doelstellingen van de Green Deal, om de impact van alle vormen van druk op de Middellandse Zee - waaronder industriële vervuiling, offshoreboringen en nutriëntenafvoer - aan te pakken, de bestaande wetgeving inzake de bescherming van het mariene ecosysteem en het beheer van de mariene hulpbronnen doeltreffend uit te voeren, en ervoor te zorgen dat alle beschermde mariene gebieden onder de jurisdictie van de EU-lidstaten daadwerkelijk worden verwezenlijkt, gemonitord, gecontroleerd en beheerd, met betrokkenheid van alle relevante belanghebbenden en in het bijzonder de kleinschalige visserij;
  3. herinnert eraan dat de visserij- en aquacultuursectoren van de EU de afgelopen jaren een reeks tegenslagen hebben ondergaan als gevolg van de COVID-19-pandemie, de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en aanhoudend hoge brandstofprijzen, en tot op heden uiterst kwetsbaar blijft; wijst erop dat deze factoren de winstgevendheid van duizenden ondernemingen in gevaar hebben gebracht of zelfs hun voortbestaan op de helling hebben gezet, met potentieel verwoestende gevolgen voor de werkgelegenheid en de sociale cohesie in kustgebieden; merkt op dat de omvang van de vissersvloot van de EU in de Middellandse Zee de afgelopen drie jaar met 23,5 % is afgenomen; wijst op het belang van sociaal-economische evaluaties en overwegingen bij de uitvoering van

instrumenten zoals meerjarenplannen;

4. benadrukt dat de ontwikkeling van de blauwe economie in het Middellandse Zeegebied vele voordelen en kansen kan opleveren voor de groei van lokale economieën; wijst er echter op dat dit onvermijdelijk ook zal leiden tot meer concurrentie om het gebruik van de mariene ruimte, kustgebieden en hun rijkdommen; dringt aan op de volledige inzet van op ecosystemen gebaseerd geïntegreerd beheer van kustgebieden en maritieme ruimtelijke planning als instrumenten om conflicten en gevaarlijke situaties voor vissers bij de uitvoering van hun activiteiten als gevolg van een volstrekt willekeurige toepassing van de grens van de territoriale wateren te verhinderen, en aldus in het hele Middellandse Zeegebied een harmonieuze en duurzame ontwikkeling op lange termijn te bevorderen, met inachtneming van sociaal-economische overwegingen;
5. merkt in het bijzonder op dat het aantal nieuwe activiteiten en de strijd om ruimte in de blauwe economie toenemen, hetgeen een groot probleem vormt voor traditionele activiteiten zoals visserij en aquacultuur; dringt er in dit verband op aan om bij de uitwerking en uitvoering van maritieme ruimtelijke planning rekening te houden met de standpunten van alle bij de blauwe economie betrokken actoren;
6. betreurt dat de meeste EU-lidstaten met mediterrane kustlijnen geen maritieme ruimtelijke plannen hebben aangenomen; verzoekt de Commissie om een follow-up bij deze lidstaten met het oog op een snelle vaststelling van dergelijke plannen;
7. merkt op dat financiering, in de huidige architectuur van het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB) en met de financieringsmogelijkheden waarover de visserij beschikt via het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur (EFMZVA), grotendeels is losgekoppeld van het cohesiebeleid, hoewel er soms in specifieke gevallen onderlinge verbanden worden gelegd; merkt op dat de meeste marktdeelnemers in de visserij- en de aquacultuursectoren klein zijn, wat een belemmering kan vormen voor hun toegang tot financiering uit hoofde van het cohesiebeleid, afhankelijk van de uitvoering hiervan door de lidstaten; pleit voor inspanningen om de toegang van deze sectoren tot dergelijke financiering te vergemakkelijken, onder meer door de betrokkenheid van verenigingen van vissers en aquacultuurproducenten te vergroten; merkt op dat naast het EFMZVA een aantal EU-fondsen relevant zijn voor de blauwe economie, zoals de Europese structuur- en investeringsfondsen, het instrument voor pretoetredingssteun, het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking – Europa in de wereld, de Connecting Europe Facility en het Fonds voor een rechtvaardige transitie; verzoekt de lidstaten om de bestaande mogelijkheden in het kader van de instrumenten van het cohesiebeleid en de beschikbare EU-fondsen ook te gebruiken ter bevordering van internationale samenwerking;
8. benadrukt dat een gemakkelijker toegang tot EU-financiering voor de visserij- en de aquacultuursectoren, en in het bijzonder kleine vissers, essentieel is om de veerkracht van de lokale gemeenschappen die van deze sectoren afhankelijk zijn, veilig te stellen; merkt op dat hiertoe specifieke maatregelen en steun nodig zijn, zodat deze sectoren hun concurrentievermogen kunnen verbeteren, kunnen groeien en zich kunnen ontwikkelen; betreurt dat de financieringsprocedures vaak complex zijn; verzoekt de lidstaten in dit verband om op lokaal niveau technische bijstand te verlenen zodat de visserij- en

aquacultuursectoren, en met name de kleinschalige visserij, kunnen profiteren van EU-financiering voor duurzame visserij- en aquacultuuractiviteiten met een lage impact;

9. herhaalt dat inkomensdiversificatie waar nodig eveneens kan bijdragen tot de overgang naar een duurzaam beheer van de mariene hulpbronnen en tot de vergroting van de veerkracht van de visserij- en aquacultuursectoren, en met name van kleine vissers; verzoekt de lidstaten om bij de uitvoering van het EFMZVA en andere EU-fondsen investeringen in projecten voor inkomensdiversificatie te faciliteren, en erop toe te zien dat vissers, met name vissers die werkzaam zijn in de kleinschalige visserij, worden gedekt door socialezekerheidsuitkeringen zoals werkloosheidsuitkeringen en pensioenuitkeringen;
10. is van mening dat er ad-hocvormen van bijstand en financiële steun nodig zijn voor kleine vissers en voor vissers in uiterst kwetsbare situaties, om hen te helpen nieuwe marktsegmenten binnen te geraken, de economische en sociale kloof tussen noord en zuid te verkleinen en de visserijactiviteiten en de werkgelegenheid in de sector niet te ondermijnen;
11. verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat elk wetgevingsvoorstel wordt voorafgegaan door een grondige evaluatie van de reeds vastgestelde maatregelen, en door een brede effectbeoordeling waarmee de eventuele sociaal-economische en milieueffecten ervan voor kustgemeenschappen worden gekwantificeerd en de productiviteit en het concurrentievermogen van de EU-visserijbedrijven en -productieketen worden geëvalueerd; vraagt voorts dat elk wetgevingsvoorstel stoelt op het beste beschikbare wetenschappelijke advies en een gedegen raadpleging van de betrokken visserijsectoren, en geleidelijk en in verhouding tot het actievermogen van de visserijsector wordt uitgevoerd;
12. is van mening dat het bestuur van het Middellandse Zeegebied kan worden verbeterd door betere coördinatie en door de opzetting van een specifiek operationeel instrument voor de uitwerking van een geïntegreerde en duurzame langetermijnstrategie voor de blauwe economie, waarbij de ecologische grenzen worden gerespecteerd en rekening wordt gehouden met sociaal-economische aspecten; benadrukt in dit verband het belang van de raadpleging en betrokkenheid van belanghebbenden, met name organisaties die vissers, aquacultuurproducenten en kustgemeenschappen vertegenwoordigen; herhaalt zijn oproep tot de oprichting van samenwerkingsnetwerken tussen de regeringen van de lidstaten, visserijverenigingen, werknemersorganisaties, waterzuiveringsinstanties, belanghebbenden aan de kust, havens, ngo's en regionale vergaderingen, met als doel een bottom-upbenadering op basis van dialoog en inclusie te versterken en praktische oplossingen te bevorderen, zodat de regels doeltreffender worden toegepast en er voldoende middelen beschikbaar worden gesteld voor het inzamelen, verwijderen en recyclen van zwerfvuil op zee;
13. merkt op dat de Europese Commissie in het kader van het beheer van het Middellandse Zeegebied de dialoog met derde landen in dit gebied moet versterken, zodat de bepalingen van het VN-Verdrag inzake het recht van de zee (Unclos) en het beleid van de Algemene Visserijcommissie voor de Middellandse Zee (GFCM) worden nageleefd, en zodat illegale, ongemelde en ongereguleerde visserij (IOO-visserij) en marktverstoringen die het gevolg zijn van het ontbreken van een gelijk speelveld tussen

marktdeelnemers in de sector, ten nadele van de EU-vissers, worden tegengegaan en geëlimineerd; verzoekt de Europese Commissie bovendien alle derde landen in het Middellandse Zeegebied ertoe aan te sporen het Unclos te ratificeren; prijst de onschatbare bijdrage van de GFCM aan de verwezenlijking van een volledig duurzaam beheer van maritieme hulpbronnen, onder meer via haar IOO-actieplan en haar regionaal actieplan voor kleinschalige visserij in de Middellandse Zee en de Zwarte Zee; benadrukt de rol van de GFCM bij het waarborgen van coördinatie in het kader van de vaststelling en uitvoering van instandhoudingsmaatregelen voor het Middellandse Zeegebied; betreurt dat niet alle door de GFCM aangenomen bestuursaanbevelingen door haar leden worden opgevolgd;

14. verzoekt de lidstaten ten volle gebruik te maken van de plaatselijke actiegroepen visserij (FLAG's) om lokale ontwikkelingsstrategieën te ontwerpen en uit te voeren, teneinde tegemoet te komen aan economische, sociale en ecologische behoeften; verzoekt de lidstaten ervoor te zorgen dat alle belanghebbenden bij de FLAG's worden betrokken en dat EU-middelen volgens objectieve criteria worden besteed, op een wijze die de duurzame ontwikkeling van lokale gemeenschappen waarborgt;
15. is ingenomen met de hernieuwde politieke impuls in de afgelopen jaren om de toenemende verslechtering van het milieu in het Middellandse Zeegebied te verlichten en een strategie voor een duurzame blauwe economie, die zich binnen de ecologische grenzen ontwikkelt, mogelijk te maken, zoals onder meer blijkt uit EU- en internationale initiatieven, zoals het hernieuwde partnerschap met het zuidelijk nabuurschap, het WestMED-initiatief, het meerjarenplan voor het westelijke Middellandse Zeegebied, de EU-strategie voor de Adriatische en Ionische regio, Interreg MED, BLUEMED, MedFish4Ever, de werkgroep blauwe economie van de Unie voor het Middellandse Zeegebied, en het regionale actieplan voor het beheer van marien zwerfvuil in het Middellandse Zeegebied; betreurt dat het potentieel van deze talrijke initiatieven nog altijd niet ten volle wordt verwezenlijkt, en wijst erop dat de milieuvooruitzichten voor het Middellandse Zeegebied somber blijven; is het eens met de conclusie van het verslag van 2020 over de toestand van het milieu en de ontwikkeling in het Middellandse Zeegebied, namelijk dat een fiasco alleen kan worden vermeden indien de huidige trajecten onverwijld worden gecorrigeerd; dringt daarom aan op de invoering van een macroregionale strategie op het niveau van het hele Middellandse Zeegebied, gericht op matiging van de klimaatverandering, milieubehoud, sociaal welzijn, economische groei en een duurzame ontwikkeling van de blauwe economie; is van mening dat een dergelijke strategie meer specifiek kan worden gebruikt om de levensstandaard in de visserij- en aquacultuursectoren te verbeteren, projecten op het gebied van de circulaire economie in deze sectoren te bevorderen, de stabiliteit van de markt en de beschikbaarheid van voedselvoorraden te waarborgen, plasticvervuiling en andere vormen van verontreiniging aan te pakken, de biodiversiteit te beschermen, de betrekkingen met derde landen in verband met de bestrijding en eliminatie van IOO-visserij te verbeteren, bij te dragen tot het oplossen van conflicten qua gebruik middels een adequate maritieme ruimtelijke planning, en de naleving van internationale verdragen met betrekking tot territoriale wateren te verbeteren;
16. benadrukt dat deze macroregionale strategie kan bijdragen tot het behoud van de sociaal-economische bijdrage van de visserij, met name de kleinschalige visserij, en de aquacultuur aan het welzijn van kustgemeenschappen, met name op eilanden, en

maatregelen kan bevorderen voor het beheer van de bestanden in het hele Middellandse Zeegebied, conform de doelstellingen van het GVB; spoort alle mediterrane landen ertoe aan beschermde mariene gebieden in hun territoriale wateren af te bakenen, te zorgen voor de duurzame economische ontwikkeling van de visserij- en de aquacultuursector, met name met betrekking tot transformatie, decarbonisatie en commercialisering, en de diversificatie van de activiteiten van vissers en aquacultuurproducenten te ondersteunen, onder meer via bij- en omscholing.

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	1.3.2023
Uitslag eindstemming	+: 22 -: 1 0: 1
Bij de eindstemming aanwezige leden	Clara Aguilera, João Albuquerque, Carmen Avram, Pietro Bartolo, Izaskun Bilbao Barandica, Maria da Graça Carvalho, Asger Christensen, Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Niclas Herbst, Ladislav Ilčić, France Jamet, Pierre Karleskind, Predrag Fred Matić, Francisco José Millán Mon, Ana Miranda, Caroline Roose, Peter van Dalen
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Gabriel Mato, Raffaele Stancanelli, Annalisa Tardino, Lucia Vuolo
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervangers (art. 209, lid 7)	Stelios Kypouropoulos, Erik Poulsen

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

22	+
ECR	Ladislav Ilčić, Raffaele Stancanelli
PPE	Maria da Graça Carvalho, Peter van Dalen, Niclas Herbst, Stelios Kypouropoulos, Gabriel Mato, Francisco José Millán Mon, Lucia Vuolo
Renew	Izaskun Bilbao Barandica, Asger Christensen, Pierre Karleskind, Erik Poulsen
S&D	Clara Aguilera, João Albuquerque, Carmen Avram, Pietro Bartolo, Predrag Fred Matić
Verts/ALE	Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Ana Miranda, Caroline Roose

1	-
ID	France Jamet

1	0
ID	Annalisa Tardino

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding